

ARBEIDSRET TEN

DOM

Avsagt: 24. oktober 2016

Saksnr.: 5/2016

Lnr.: 27/2016

Dommere: Jakob Wahl
Eli Mette Jarbo
Steinar Tjomsland
Tove Stangnes
Karin Ask-Henriksen
Kjell Bjørndalen
Thor Johansen

Saken gjelder: Rett til tjenestefri med lønn for deltakelse i møter.

Landsorganisasjonen i Norge med LO Stat Advokat Einar Stueland

mot

Arbeidsgiverforeningen Spekter

Advokat Tarjei Thorkildsen

DOM

- (1) Saken gjelder spørsmålet om tillitsvalgte etter Hovedavtalen og organisasjonstillitsvalgte har rett til fri med lønn for deltakelse i møter i NTL Studentsamskipnader.
- (2) **Sakens tariffrettslige ramme**
- (3) Mellom Arbeidsgiverforeningen Spekter (Spekter) og Landsorganisasjonen i Norge (LO) v/ LO Stat er det inngått Hovedavtale. Hovedavtalen for perioden 1. januar 2013 til 31. desember 2015 ble 21. september 2015 prolongert til 31. desember 2017.
- (4) I Hovedavtalen kapittel VI er det forskjellige bestemmelser, blant annet om Tjenestefri for ansatte i § 26. Bestemmelsen lyder:

«Ansatte skal ikke uten tvingende grunn nektes tjenestefri når de skal delta i :

a) forhandlinger i Spekter

b) kurs for tillitsvalgte/organisasjonsfaglige kurs som arrangeres av vedkommende forbund/forening, hovedorganisasjon og opplysningsorganisasjon

c) faglige delegasjoner, eller

d) nyttes som foreleser/kursleder i organisasjonens kurs for tillitsvalgte

e) representantskapsmøter

For forhandlinger i Spekter gis tjenestefri uten trekk i lønn. For punktene b) – e) gis inntil 6 dagers tjenestefri pr. år uten trekk i lønn.

Ansatte kan ut over dette gis tjenestefri i forbindelse med møter som følge av tillitsverv i sin organisasjon.

Når forholdene ligger til rette for det, gis ansatte som blir valgt til lønnet tillitsverv i fagorganisasjonen, permisjon uten lønn.

Når forholdene ligger til rette for det, gis ansatte som ansettes i fagorganisasjonen permisjon uten lønn i inntil 3 år. Ytterligere permisjon kan gis etter en konkret vurdering.»

- (5) Hovedavtalen kapittel X har bestemmelser om ledelsens og tillitsvalgtes rettigheter og plikter. Tjenestefri for tillitsvalgte og organisasjonstillitsvalgte er regulert i § 52 og lyder:

«Tillitsvalgte og organisasjonstillitsvalgte i virksomheten skal ikke uten tvingende grunn nektes tjenestefri når de skal delta i:

a) forhandlinger i Spekter

b) forbundsstyremøter, representantskapsmøter, hovedstyre, landsstyremøter, kongresser, landsmøter og landsforeningsmøter

c) kurs for tillitsvalgte/organisasjonsfaglige kurs og konferanser som arrangeres av vedkommende forbund/forening, hovedorganisasjon og opplysningsorganisasjon

d) faglige delegasjoner, eller

e) nyttes som foreleser/kursleder i organisasjonskurs og konferanser for tillitsvalgte.

For punktene a) og b) gis tjenestefri uten trekk i lønn. For punktene c) til og med e), gis det samlet inntil 12 dager tjenestefri pr. år uten trekk i lønn.

Forespørsler om tjenestefrihet skal rettes til ledelsen så tidlig som mulig.»

(6) **Vedtekter for Norsk Tjenestemannslag (NTL)**

(7) I NTLs vedtekter omhandler del III forbundets organer, oppgaver og organisasjonsoppbygging. Det fremgår av § 10 punkt 4 at landsmøtet blant annet består av valgte representanter fra foreninger og landsforeninger. Paragraf 17 om forbundets organisasjonsoppbygging lyder:

«1. Forbundet består av følgende enheter:

- landsforeninger m/avdelinger
- foreninger
- grupper
- fylkesutvalg/stedsutvalg/fellesutvalg/fagutvalg
- NTL Ung

2. Landsforeninger/foreninger/avdelinger er de formelle organisasjonsledd. Det er disse formelle organisasjonsledd som tilbakeføres del av medlemskontingent. Grupper, fylkesutvalg/stedsutvalg/fellesutvalg og fagutvalg er uformelle organisasjonsledd som skal virke som hjelpeorganer. Slike hjelpeorganer opprettes når organisasjonsleddene ønsker det, eller forbundsstyret gjør vedtak om det. (Jf. normalvedtektene, § 2.1 og 2.5, § 3.1 og §§ 4 og 5.)

3. Innenfor en virksomhet/etat skal NTL i hovedprinsippet ha bare én landsforening/forening. En landsforening/forening/avdeling kan omfatte flere virksomheter/etater. Når det er hensiktsmessig ut fra virksomhetens struktur, konkurranse med andre organisasjoner og/eller organisasjonsleddets spesielle interesser, kan det være flere foreninger/landsforeninger/avdelinger innen samme virksomhet/etat. I slike tilfeller skal det etableres et organisert samarbeid, for å samordne synspunkter overfor arbeidsgiver. Mindre virksomheter samles i landsforening eller forening under samme departementsområde, eller i en egen samleforening for små virksomheter. Forslag til organisasjonsendringer må sendes berørte organisasjonsledd til behandling, før vedtak fattes.

4. Retningslinjer for NTL Ung vedtas av landsstyret.»

(8) NTL har utarbeidet normalvedtekter for sine organisasjonsledd. Om landsforeninger og avdelinger heter det i § 2 blant annet:

«1. Landsforeningens oppbygging

En landsforening er formelt organisasjonsledd for tilsatte i en eller flere virksomheter/etater. Medlemmene tilknyttes landsforeningen gjennom lokale avdelinger eller direkte tilmeldt landsforeningen.

2. Landsforeningens organer

Landsforeningens besluttede organer er

- representantskapsmøter
- styret
- arbeidsutvalget

Landsforeningens formelle navn skal skrives slik:

NTL (etat/virksomhet, eventuelt navn gitt av forbundsstyret).

3. representantskapsmøte

- a. Representantskapsmøtet er landsforeningens høyeste myndighet og består av landsforeningens styre samt valgte representanter fra avdelingene og de direkte tilsluttede medlemmer. Representantskapsmøtene bør om mulig tilpasses tidspunktet for forbundets landsmøter for behandling av landsmøtesaker og valg av representanter.

b. Ordinært representantskapsmøte holdes minst hvert 4. år til tid og sted besluttet av landsforeningens styre.

...

g. Representantskapet skal

...

- i landsmøteår behandle sakene til landsmøtet (forslagene, hovedsakene eller de endelige saksdokumenter) og velge landsforeningens representanter, jf. forbundets vedtekter §10.4.

...

4. Landsforeningens styre og oppgaver

- a. Landsforeningens styre består av minst 5 og høyst 11 medlemmer, inklusiv leder og kasserer. I tillegg velges inntil 5 varamedlemmer. Ved valgene bør begge kjønn være representert med minst 40 %, og det bør om mulig være representanter med minoritetsbakgrunn. Alle valg gjelder for representantskapsperioden. Styret er beslutningsdyktig når minst halvparten av dets medlemmer er til stede.
 - b. Landsforeningens arbeidsutvalg forstår vanligvis landsforeningens saksbehandling overfor avdelingene og forbundet.
 - c. Styrets medlemmer og varamedlemmer har adgang til alle møter i landsforeningens avdelinger med tale- og forslagsrett.
 - d. Landsforeningens styre skal, i tillegg til styrets generelle oppgaver,
 - foreta suppleringsvalg, der dette er nødvendig
 - ta initiativ til, eventuelt gi forbundet uttalelser om, opprettelse/nedleggelse av avdelinger
 - fremme forslag til forbundsstyret om opprettelse eller nedleggelse av avdelinger innen egen landsforening
 - legge opp sin administrasjonsordning (saksbehandling) på en måte som gir kortest mulig avstand mellom det enkelte medlem, avdeling og forbundet
 - behandle landsforeningens budsjett for kommende periode
 - e. I tillegg bør landsforeningens styre følge opp at Hovedavtalens bestemmelser blir ivaretatt på alle nivå i virksomheten, slik at problemer kan løses på lavest mulig måte.
 - planlegge og trekke opp retningslinjer for en lønnsmessig utvikling i virksomheten.
- ...»

(9) Tariffhistorikken

- (10) NAVO – nå Spekter – ble etablert som arbeidsgiverforening i 1993. Arbeidet med å etablere en Hovedavtale mellom NAVO og arbeidstakerorganisasjonene, Statstjenestemannskartellet (nå LO Stat), YS og Sammenslutningen av akademikere i NAVO (SAN), startet høsten 1994. Partene etablerte ei arbeidsgruppe, og i oppsummering fra de første møtene om opprettelse av hovedavtale 21. og 27. september 1994, fremgår det at det var enighet om å legge en del premisser til grunn for det videre arbeidet. Det het blant annet at « [p]rinsippene i Hovedavtalen NHO/LO legges til grunn for etablering av Hovedavtale i NAVO-området.» Dette knyttet seg til følgende områder: I Partsforhold, virkeområde, definisjoner og varighet, II Organisasjonsrett, fredsplikt forhandlinger og søksmål, III Forhandlinger om inngåelse og endring av overenskomst – interessetvist, IV

Særavtaler og V Permittering. Det fremgår av protokollen fra forhandlingsmøter 21. desember 1994 og 7. februar 1995. at «[p]artene er enige om at hovedavtalebestemmelser er å betrakte som foreløpige i det partene tar forbehold om endringer inntil partene er enige om innholdet i en fullstendig hovedavtale.» Den omtvistede bestemmelse i nåværende hovedavtales § 52 var ikke en del av disse forhandlingene, heller ikke § 26.

- (11) NAVO fremla 25. september 1995 utkast til hovedavtale. Tjenestefri for tillitsvalgte var inntatt i § 32 i utkastet og lød:

«Tillitsvalgte i virksomheten skal ikke nektes tjenestefri uten tvingende grunn når de innkalles til møter og forhandlinger av sin organisasjon, skal delta i fagkurs, faglig opplysningsvirksomhet, i faglige delegasjoner eller nyttes som foreleser/kursleder i organisasjonens faglige kurs for tillitsvalgte.

Ansatte som skal utdannes til tillitsverv innen fagorganisasjonen skal også i rimelig utstrekning gis tjenestefrihet når de skal delta i fagkurs eller faglig opplysningsvirksomhet.

Forespørsler om tjenestefrihet skal rettes til virksomhetens ledelse så tidlig som mulig.»

- (12) Om tjenestefri for ansatte het det i § 22 i utkastet:

«Ansatte med tillitsverv i en hovedorganisasjon/SAN eller forbund/forening, samt i organisasjonens opplysningsforbund, gis tjenestefri etter de samme regler som gjelder for tillitsvalgte, jfr. § 32

Når forholdene ligger til rette, gis ansatte som blir valgt eller ansatt i lønnet tillitsverv i fagorganisasjonen, permisjon uten lønn i to valgperioder. Ytterligere permisjon avgjøres i hvert enkelt tilfelle av virksomheten.»

- (13) Statstjenestemannskartellet fremmet 5. oktober 1995 sine krav i tilknytning til NAVOs utkast. Kravet vedrørende andre regler for tjenestefrihet lød:

«a) Tillitsvalgte på arbeidsstedet og tilsatte med tillitsverv innen organisasjonen skal ikke uten tvingende grunn nektes tjenestefri med lønn for å delta i avdelingsstyre-, forbundsstyre- og landsstyremøter, landsmøter og organisasjonenes kongress/representantskapsmøter. Det samme gjelder styremøter og møter i faste organ som er opprettet av og/eller rådgivende for styret, når disse ikke kan avholdes utenom arbeidstiden. Etter avtale med arbeidsgiver kan organisasjonene avholde medlemsmøter i arbeidstiden om saker av generell karakter som partene er enige om er av vesentlig betydning å gi alle rask informasjon om.

...

b) Arbeidstagerer som ikke går inn under reglene i a), har også rett til tjenestefri med lønn inntil 12 arbeidsdager pr år for å utføre offentlige verv eller slike organisasjonsmessige oppdrag som nevnt under a), herunder kurs for tillitsvalgte/organisasjonsfaglige kurs.»

- (14) NAVO fremsatte nytt tilbud 26. oktober 1995. Tilbudet vedrørende tjenestefri for ansatte - § 22 lød:

«Ansatte med tillitsverv i en hovedorganisasjon/SAN eller forbund/forening samt i organisasjonens opplysningsforbund, skal ikke nektes tjenestefri uten lønn uten tvingende grunn når de skal delta i

- **forhandlinger i NAVO**
- **møter i sin organisasjon**

- kurs for tillitsvalgte/organisasjonsfaglige kurs som arrangeres av vedkommende forbund/forening, hovedorganisasjon og opplysningsorganisasjon
- faglige delegasjoner, eller
- nyttes om foreleser/kursleder i organisasjonens kurs for tillitsvalgte.»

(15) Tilbudet vedrørende tjenestefri for tillitsvalgte - § 36 – lød:

«Tillitsvalgte i virksomheten skal ikke *uten tvingende grunn* nektes tjenestefri grunn når de skal delta i

a) forhandlinger i NAVO

b) *forbundsstyremøter, representantskapsmøter, landsstyremøter, kongresser og landsmøter*

c) møter i egen organisasjon i virksomheten

d) kurs for tillitsvalgte/organisasjonsfaglige kurs som arrangeres av vedkommende *forbund/forening, hovedorganisasjon og opplysningsorganisasjon*

e) faglige delegasjoner,

eller

f) nyttes som foreleser/kursleder i organisasjonens kurs for tillitsvalgte.

For punktene a og b gis tjenestefrihet uten trekk i lønn. For punktene c til og med f, gis det samlet inntil 5 dager tjenestefri pr. år uten trekk i lønn.»

(16) NAVOs tilbud av 27. november 1995 til § 25 Tjenestefri for ansatte var likt tilbudet som ble fremsatt 26. oktober 1995. Tilbudet om tjenestefri for tillitsvalgte - § 51 - var utformet slik i tilbudet av 27. november 1995:

«Tillitsvalgte i virksomheten skal ikke *uten tvingende grunn* nektes tjenestefri når de skal delta i:

a) forhandlinger i NAVO

b) *forbundsstyremøter, representantskapsmøter, landsstyremøter, kongresser og landsmøter*

c) møter i egen organisasjon i virksomheten

d) kurs for tillitsvalgte/organisasjonsfaglige kurs som arrangeres av vedkommende *forbund/forening, hovedorganisasjon og opplysningsorganisasjon og*

e) faglige delegasjoner

eller

f) nyttes som foreleser/kursleder i organisasjonens kurs for tillitsvalgte

For punktene a og b gis tjenestefri uten trekk i lønn. For punktene c til og med f, gis det samlet inntil 5 dager tjenestefri pr. år uten trekk i lønn.

...»

(17) Statstjenestemannskartellets fremsatte 1. desember 1995 slikt krav til endringer av og tillegg til NAVOs tilbud av 27. november 1995:

«§ 25:

ENDRES TIL:

«Ansatte med tillitsverv innen organisasjonen skal ikke *uten tvingende grunn* nektes tjenestefri med lønn for å delta i

- forhandlinger i NAVO
- møter i sin organisasjon

...

§ 51:

Første setning ENDRES TIL:

«Tillitsvalgte i virksomheten skal ikke uten tvingende grunn nektes tjenestefri med lønn når de skal delta i:»

Punkt b): Kartellet forutsetter at dette punktet også skal hjemle deltakelse i møter i Kartellet/LO-stat.

Tredje siste og nest siste avsnitt TAS UT.»

- (18) Sammenslutningen av akademikere – SAN – fremsatte krav 1. desember 1995. Til § 51 ble det fremmet slikt krav og gitt en nærmere begrunnelse for kravet:

«Pkt a, b og c må gi rett til tjenestefri med lønn.

Pkt d, e og f kan begrenses til 15 dager.

Tjenestefri for ansatte uten verv kan begrenses til 12 dager.

Tillitsvalgte må gis rimelige forhold til å utøve sine tillitsverv. Dette innebærer opplæring og utvikling av tillitsvalgte, samt et nødvendig engasjement i eget forbund/forening eller hovedorganisasjon/SAN. NAVOs system forutsetter et tillitsvalgtapparat som er i stand til å forvalte og videreutvikle et godt avtaleverk. Dette vil ikke være mulig dersom tillitsvalgte gis for snevre rammevilkår.»

- (19) Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund – YS – fremmet 4. desember 1995 slikt krav:

«§51

1. setning, tilføyes «tjenestefri med lønn».

3. ledd, siste setning skal lyde:

«Inntil 12 dager pr år kan gis uten trekk i lønn.»

«YS-S tar forbehold om å revidere kravene, fremsette nye krav under forhandlingen.»

- (20) NAVO fremsatte 4. desember 1995 to tilbud, henholdsvis kl. 09.30 og kl. 17.00. Tilbudet kl. 17.00 lød:

«§ 25 Tjenestefri for ansatte

Ansatte med tillitsverv i en hovedorganisasjon/SAN eller forbund/forening samt i organisasjonens opplysningsforbund skal ikke uten tvingende grunn nektes tjenestefri når de skal delta i

- forhandlinger i NAVO
- møter i sin organisasjon
- kurs for tillitsvalgte/organisasjonsfaglige kurs som arrangeres av vedkommende forbund/forening, hovedorganisasjon og opplysningsorganisasjon, jfr. § 51
- faglige delegasjoner, eller
- nyttes som foreleser/kursleder i organisasjonens kurs for tillitsvalgte

Når forholdene ligger til rette for det, gis ansatte som blir valgt til lønnet tillitsverv i fagorganisasjonen, permisjon uten lønn i inntil 8 år. Ytterligere permisjon avgjøres i hvert enkelt tilfelle av virksomheten.

Når forholdene ligger til rette for det, gis ansatte som ansettes i fagorganisasjonen permisjon uten lønn i inntil 8 år.

...

§51 Tjenestefri for tillitsvalgte

Tillitsvalgte i virksomheten skal ikke uten tvingende grunn nektes fri når de skal delta i

a) forhandlinger i NAVO

b) forbundsstyremøter, representantskapsmøter, hovedstyre, landsstyremøter, kongresser og landsmøter

...

For punktene a og b gis tjenestefri uten trekk i lønn. For punktene c til og med f gis det samlet inntil 8 dager tjenestefri pr. år uten trekk i lønn.

Andre ansatte skal også i rimelig utstrekning gis tjenestefri når de skal delta i organisasjonsfaglige kurs. Inntil 5 dager pr. år kan gis uten trekk i lønn

...»

- (21) Statstjenestemannskartellet fremsatte 5. desember 1995 slike krav til endringer av og tillegg til NAVOs tilbud av 4. desember 1995.

«§ 25:

ENDRES TIL:

«Ansatte med tillitsverv innen organisasjonen skal ikke uten tvingende grunn nektes tjenestefri med lønn for å delta i

...

§ 51:

Første setning ENDRES TIL:

«Tillitsvalgte i virksomheten skal ikke uten tvingende grunn nektes tjenestefri med lønn når de skal delta i:»

Tredje siste og nest siste avsnitt TAS UT.»

- (22) Ut fra bevisførselen legger Arbeidsretten til grunn at det etter disse siste skriftlige tilbud/krav – i tiden mellom 4. og 8. desember 1995 – var samtaler mellom administrerende direktør Lars Haukaas i NAVO og leder av Statstjenestemannskartellet Terje Moe Gustavsen med sikte på å komme til enighet på uavklarte punkter.
- (23) I avsluttende forhandlingsmøte 15. desember 1995 ble partene enige om Hovedavtale gjeldende fra 1. januar 1996 til 31. desember 1996. Enigheten samsvarte med tilbudet NAVO hadde fremsatt 8. desember 1995. Bestemmelser om tjenestefri for ansatte i § 26 ble lydende:

«Ansatte skal ikke uten tvingende grunn nektes tjenestefri når de skal delta i

a) forhandlinger i NAVO

b) kurs for tillitsvalgte/organisasjonsfaglige kurs som arrangeres av vedkommende forbund/forening, hovedorganisasjon og opplysningsorganisasjon,

c) faglige delegasjoner, eller

d) nyttes som foreleser/kursleder i organisasjonens kurs for tillitsvalgte.

For forhandlinger i NAVO gis tjenestefri uten trekk i lønn. For punktene b-d gis inntil 6 dagers tjenestefri pr. år uten trekk i lønn.

Ansatte kan ut over dette gis tjenestefri i forbindelse med møter som følger av tillitsverv i sin organisasjon.

Når forholdene ligger til rette for det, gis ansatte som blir valgt til lønnet tillitsverv i fagorganisasjonen, permisjon uten lønn.

Når forholdene ligger til rette for det, gis ansatte som ansettes i fagorganisasjonen permisjon uten lønn i inntil 3 år.»

- (24) Bestemmelsen om tjenestefri for tillitsvalgte og organisasjonstillitsvalgte fikk slik ordlyd i § 52:

«Tillitsvalgte og organisasjonstillitsvalgte i virksomheten skal ikke uten tvingende grunn nektes tjenestefri når de skal delta i:

a) forhandlinger i NAVO

b) forbundsstyremøter, representantskapsmøter, hovedstyre, landsstyremøter, kongresser, landsmøter og landsforeningsmøter

c) kurs for tillitsvalgte/organisasjonsfaglige kurs som arrangeres av vedkommende forbund/forening, hovedorganisasjon og opplysningsorganisasjon

d) faglige delegasjoner,

eller

e) nyttes som foreleser/kursleder i organisasjonens kurs for tillitsvalgte.

For punktene a, og b gis tjenestefri uten trekk i lønn. For punktene c til og med e, gis det samlet inntil 12 dager tjenestefri pr. år uten trekk i lønn.

Forespørsler om tjenestefrihet skal rettes til ledelsen så tidlig som mulig.»

- (25) NAVO sendte 18. desember 1995 følgende brev til Riksmeklingsmannen, Arbeidsretten, NHO, APO, HSH og arbeidsgiverforeningene i bank, forsikring og landbruk:

«HOVEDAVTALE I NAVOSEKTOREN

...

Vedlagt oversendes til orientering en utgave som er en uoffisiell sammenstilling av de tre hovedavtalene.

På de fleste punkter er hovedavtalene identiske, uten andre forskjeller enn arbeidstakerorganisasjonenes navn. I sammenstillingen er betegnelsen «hovedorganisasjon/SAN» brukt i stedet for den enkelte arbeidstakerorganisasjons navn.

På andre punkter er det forskjeller, som særlig skyldes at de tre arbeidstakerorganisasjonene er forskjellige oppbygd. Dette kommer bl.a. til uttrykk i § 52 som bl.a. gir regler om de tillitsvalgtes rett til fri i forbindelse med møter i sin organisasjons styrende organer. Teksten i sammenstillingen rommer her alle de betegnelser som er brukt i de tre hovedavtalene.

Dessuten er det gjort språklige tilpasninger knyttet til at sammenstillingen bruker flertallsform der hovedavtalene inngått med den enkelte organisasjon bruker entallsform.»

- (26) I etterfølgende tariffrevisjoner har det vært fremsatt diverse krav til endringer i flere bestemmelser i Hovedavtalen. Disse kravene er slik Arbeidsretten ser det uten betydning for tvistesporaålet i vår sak.

- (27) NAVO inngikk 21. desember 1995 egen hovedavtale med Norsk Journalistlag. Paragraf 52 «Tjenestefri for tillitsvalgte og organisasjonstillitsvalgte» i den hovedavtalen lød:

«Tillitsvalgte og organisasjonstillitsvalgte skal ikke uten tvingende grunn nektes tjenestefri når de skal delta i:

a) forhandlinger i NAVO

b) møter i vedtektsfestede styrende organer i egen organisasjon

c) kurs for tillitsvalgte/organisasjonsfaglige kurs som arrangeres av Norsk Journalistlag og Institutt for Journalistikk

d) faglige delegasjoner,

eller

e) nyttes som foreleser/kursleder i organisasjonens kurs for tillitsvalgte.

For punktene a, og b gis tjenestefri uten trekk i lønn. For punktene c til og med e, gis det samlet inntil 12 dager tjenestefri pr. år uten trekk i lønn.

Forespørsler om tjenestefrihet skal rettes til ledelsen så tidlig som mulig.»

- (28) Advokat Håkon Cort-Hansen i NAVO sendte 22. april 2003 et notat til NRK om forståelsen av § 52 første ledd b i hovedavtalen med Norsk Journalistlag. I notatet het det blant annet følgende:

«Etter § 52 første ledd bokstav b) og annet ledd i hovedavtalen mellom NAVO og Norsk Journalistlag skal tillitsvalgte ikke uten tvingende grunn nektes tjenestefri uten trekk i lønn når de skal delta i møter i vedtektsfestede styrende organer i egen organisasjon.

Spørsmålet er hvilke organer dette er.

Bestemmelsen har utgangspunkt i hovedavtalen som NAVO har inngått med LO/YS/SAN og som har tilsvarende rett til tjenestefri uten trekk i lønn når de skal delta i

Forbundsstyremøte/sentralstyremøter, representantskapsmøter, hovedstyre, landsstyremøter, kongresser, landsmøter og landsforeningsmøter.

Formuleringen tar sikte på å fange opp de organer som styrer hovedorganisasjonen eller det enkelte forbund på sentralt nivå. Formuleringen svarer til betegnelser som disse organisasjonene benytter på sinesentrale styringsorganer. NAVO har hele tiden vært helt konsekvent på at det kun gis fri til møter i styringsorganer på nasjonalt nivå, og ikke til organer som styrer lokale eller regionale organisasjonsledd. Dette er ikke blitt bestridt av de berørte organisasjoner.

Da hovedavtalen med NJ ble laget var forutsetningen at tillitsvalgte i NJ skulle gis samme rettigheter. Betegnelsene på de organer som det skulle gis fri for passet imidlertid ikke på NJs organer, som hadde andre betegnelser. Uttrykket «vedtektsfestede styrende organer» ble derfor valgt. Det var ikke partenes forutsetning å gi rettigheter i forhold til andre typer organer.

Etter dette må det kunne stilles to vilkår for at § 52 b) gir rett til fri, nemlig at det er tale om et møte i et vedtektsfestet organ, og at dette organet er et styrende organ, det vil si et organ som har styringsfunksjoner i organisasjonene. NJ, ikke dens underavdelinger eller lokale grupperinger. I «styrende organ» ligger også naturlig at vedkommende foreningsorgan kan treffe beslutninger om organisasjonens ordinære drift, og ikke bare i tilknytning til begrensede aktiviteter.

NJs vedtekter nevner flere organer og organisasjonsledd, og disse vil bli nærmere omtalt i det følgende.

Det fremgår av § 18 at landsmøtet er NJs øverste besluttede myndighet. Det er naturlig å se dette som et slikt styrende organ at det gir grunnlag for fri. Dette vil også harmonisere med retten til fri for til kongresser, landsmøter og landsforeningsmøter i de andre hovedavtalene.

... «

(29) **Nærmere om bakgrunnen for tvisten**

(30) Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus (SiO) med datterselskapene Akademika og Studentkafeene ble medlem av NAVO årsskiftet 1998/1999. På innmeldingstidspunktet var virksomheten uten arbeidsgiverforeningstilknytning. En kort periode på slutten av 1980-tallet/begynnelsen av 1990-tallet var SiO medlem av Studentsamskipnadens Arbeidsgiverforening (SSAF). NTL-avdelingen i SiO var tilknyttet NTL Landsforening 113 Studentsamskipnadene, som avdeling 113-3.

(31) Frem til våren 2015 har tillitsvalgte med verv i landsforeningen blitt innvilget permisjon med lønn for å delta i dens møter: styremøter, AU-møter og øvrige møter i regi av landsforeningen.

(32) NTL og SiO avholdt 20. april 2015 forhandlingsmøte. Fra møtet ble det skrevet slik protokoll:

«Den 20. april 2015 ble det avholdt møte mellom Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus (SiO) og Norsk Tjenestemannslag (NTL) vedrørende rett til permisjon for deltagelse på møter i NTL Studentsamskipnadene og forståelsen av bestemmelser om tjenestefri.

Til stede:

For SiO:

Trude Kolle Martini

For NTL:

Glenn Larsson

SiOs syn:

Arbeidsgiver har avslått søknaden om fri deltagelse i møtevirksomhet for NTL samskipnadene da dette faller utenfor hovedavtalens § 52 eller § 26.

NTLs syn:

NTL mener at deltagelse i temamøter, representantskapsmøter og styremøter i NTL Studentsamskipnadene gir rett til tjenestefri etter hovedavtalens § 52 eller § 26.

Partene kom ikke til enighet.

(33) Spekter og LO Stat avholdt 23. april 2015 forhandlingsmøte. Protokollen fra møtet lyder:

«Den 23. april 2015 ble det holdt forhandlingsmøte mellom Arbeidsgiverforeningen spekter og LO Stat vedrørende forståelsen av hovedavtalens § 52 første ledd b).

Tilstede:

For Spekter:

Håkon Cordt-Hansen

Trude Kolle Martini (Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus)

For LO Stat

Lise Olsen

LO Stat anførte:

Hovedavtalens § 52 b) skal forstås bokstavelig: Tillitsvalgte og organisasjonstillitsvalgte skal ikke uten tvingende grunn nektes tjenestefri for å delta i de møter som fremgår av bestemmelsen. Tjenestefri gis uten trekk i lønn, jf. § 52, 3. ledd

Spekter anførte:

Bestemmelsen i § 52 første ledd b) gir rett til fri for møter i vedtektsfestede styrende organer i hovedorganisasjonenes og forbundenes sentrale organisasjonsledd. Ordlyden er valgt for å fange opp de forskjellige betegnelse som ble brukt om slike organer.

Bestemmelsen omfatter ikke forbundenes underorganisasjoner eller lokale ledd.

Enighet ble ikke oppnådd.»

- (34) LO, med LO Stat, tok ut stevning for Arbeidsretten 11. februar 2016. Spekter innga tilsvarende 11. april 2016. Hovedforhandling ble avholdt 26. og 27. september 2016. To partsrepresentanter og to vitner forklarte seg.
- (35) **Partenes påstandsgrunnlag og påstander**
- (36) *Landsorganisasjonen i Norge*, med LO Stat, har i korte trekk anført:
- (37) Hovedavtalen § 52 hjemler rett for tillitsvalgte etter Hovedavtalen og organisasjonstillitsvalgte til tjenestefri med lønn når de skal delta på «landsforeningsmøter». NTL Studentsamskipnader er en landsforening i henhold til NTLs vedtekter, og møter i dette organisasjonsleddet i NTL er omfattet av bestemmelsen. De møter det er tale om er de som er opplistet i NTLs normalvedtekter for landsforeninger. Dette er representantskapsmøter, styremøter og arbeidsutvalgsmøter. Det er et meget begrenset antall møter i løpet av et år. Det er således ikke tale om en bestemmelse som får et vidtrekkende anvendelsesområde, slik Spekter har anført.
- (38) Ordlyden er klar. «Landsforeningsmøter» er uttrykkelig opplistet blant de møter tillitsvalgte har rett til tjenestefri med lønn for å delta i, med mindre det foreligger tvingende grunner for å nekte dette. Når ordlyden er klar må det foreligge sterke holdepunkter for å legge til grunn en annen forståelse. Slike holdepunkter foreligger ikke. Tvert imot støtter de øvrige relevante tolkningsmomentene LOs forståelse av bestemmelsen. Spekters forståelse har ingen støtte i ordlyden. Arbeidsrettens tradisjonelle tolkningsmetode tilsier at det ikke er grunnlag for en fortolkning som avviker fra ordlyden.
- (39) Det er § 52 som hjemler tillitsvalgtes rett til permisjon for deltakelse i de nevnte møter uten trekk i lønn. Permisjon kan bare nektes dersom det foreligger «tvingende grunn». Dette er en meget snever unntaksbestemmelse. Det er kun denne bestemmelsen i HA som de tillitsvalgte kan utlede rettigheter av. Paragraf 26 regulerer ansattes rett til tjenestefri. Oppstillingen av hva det skal gis tjenestefri til etter denne bestemmelsen omfatter ikke

møter i en landsforening. Tredje ledd, hvorefter arbeidsgiver «kan» tilstå tjenestefri for møter som følger av tillitsverv i organisasjonen, er ikke en rettighetsbasert bestemmelse. Det vil helt og holdent være opp til arbeidsgivers vurdering å innvilge eller avslå søknad om permisjon. Et avslag trenger ingen nærmere begrunnelse. Tredje ledd hjemler dessuten ikke rett til permisjon uten trekk i lønn.

- (40) Det er ikke holdepunkter for å innfortolke krav om at møter som det skal gis permisjon med lønn til skal være i regi av hovedorganisasjonens eller forbundenes styrende eller vedtektsfestede organer. I hovedavtalen Spekter har med NJ fremgår en slik begrensning uttrykkelig. Dersom det skulle være en tilsvarende begrensning i Hovedavtalen Spekter – LO/LO Stat burde det ha fremgått av ordlyden.
- (41) Forhandlingsforløpet støtter LOs forståelse. Partene hadde hvert sitt utgangspunkt ved innledningen til forhandlingene om tillitsvalgtes rett til permisjon for deltakelse i møter. NAVO tok utgangspunkt i Hovedavtalen LO-NHO, mens LO ønsket å beholde de reglene som fulgte av Hovedavtalen i staten. Spørsmålet om permisjon skulle gis med lønn sto særlig sentralt ved forhandlingenes avslutning. Kravet fra LO omfattet blant annet rett til permisjon med lønn for deltakelse i landsforeningsmøter. Dette kravet ble aldri oppgitt. LO sto fast på at landsforeninger måtte omfattes, noe som de sentrale forhandlerne ble enige om helt til slutt.
- (42) Paragraf 52 kan ikke ses isolert, men må ses i sammenheng med § 26 og de kravene LO fremmet til denne bestemmelsen. LO krevde i utgangspunktet rett til permisjon med lønn etter begge bestemmelsene, og det omfattet en rekke møtefora, kurs m.m. Hver av partene ønsket en ordning som var mest gunstig sett fra deres ståsted. NAVO ville ha en spesifisering av hvilke møter som skulle være omfattet. LO på sin side ville at alle typer møter skulle gi rett til permisjon med lønn. Kravet ble moderert, og den løsning partene ble enige om innebar et kompromiss.
- (43) Det var NAVO som førte i pennen den endelige utformingen av § 52. Landsforeningsmøter ble omfattet i tillegg til de møter som fremgikk av NAVOs siste skriftlige tilbud. NAVO må bære risikoen for forståelsen av bestemmelsen og hadde en særlig foranledning til å sette seg inn i den betydning landsforeningsmøter hadde for LO-forbundenes vedkommende, særlig for NTL. Landsforening har vært et veletablert organisasjonsledd i NTL i mange år.
- (44) Landsforeningsmøter kom inn i § 52 av hensyn til LO/NTL. Det er ingen holdepunkter for at landsforeningsmøter ble inntatt av hensyn til det daværende YS-forbundet Statsansattes

Landsforening. Det har for øvrig formodningen mot seg at alle møter i Statsansattes Landsforening skulle gi rett til permisjon med lønn, noe som ville blitt følgene av den forståelsen Spekter legger til grunn. Avtalen NAVO inngikk med Norsk Journalistlag og NAVOs etterfølgende brev til NRK er uten betydning for forståelsen av den hovedavtale som ble inngått med LO. Brevet til NRK er ikke blitt kommunisert til LO, og LO har i 21 år ikke hatt grunn til å tro at deres forståelse ikke er i samsvar med det partene avtalte ved inngåelsen av Hovedavtalen.

(45) Det var en fast og entydig praksis frem til våren 2015 at permisjon for deltakelse i møter i NTL Landsforening 113, Studentsamskipnadene, er gitt med lønn. LO er ikke kjent med at andre Spekterbedrifter fulgte en annen praksis hva angår landsforeningsmøter.

(46) Det er nedlagt slik påstand:

«Hovedavtalen mellom LO v/LO Stat og arbeidsgiverforeningen Spekter § 52 er å forstå slik at tillitsvalgte etter Hovedavtalen og organisasjonstillitsvalgte i virksomheten ikke uten tvingende grunn kan nektes tjenestefri uten trekk i lønn når de skal delta i møter i NTL Studentsamskipnader.»

(47) *Arbeidsgiverforeningen Spekter* har i korte trekk anført:

(48) Ordlyden i § 52 er ikke entydig og den må tolkes i sin kontekst. For at det skal være et krav om permisjon med lønn må det være tale om møter i vedtektsfestede styrende organer i forbundene. Formuleringen i § 52, og de møter som er opplistet i punkt b, fanger opp mangfoldet til de ulike hovedorganisasjoner/forbund som Hovedavtalen regulerer. Betegnelsen «landsforeningsmøter» ble tatt inn av hensyn til andre hovedorganisasjoner/forbund, blant annet Statsansattes Landsforening.

(49) Begrepene i punkt b i § 52 må forstås i lys av hverandre. Landsforening kan ikke forstås annerledes enn de øvrige møtefora det er tale om. Det som det skal gis permisjon med lønn til er møter på forbundsnivå eller hovedorganisasjonsnivå og som er vedtektsfestet på disse nivåene. NTLs landsforeninger, herunder Landsforening 113, Studentsamskipnadene, er følgelig et organisasjonsledd som faller utenfor oppstillingen i § 52. Det fremgår av § 2 i normalvedtektene for organisasjonsledd i Norsk Tjenestemannslag at en landsforening har helt andre funksjoner enn landsmøte, landsstyre, forbundsstyre osv.

(50) Ved hovedavtaleforhandlingene tok NAVO utgangspunkt i Hovedavtalen LO-NHO og den oppstilling av organer som der fantes. Den endelige utforming av § 52 fanger opp de betegnelser som også andre hovedorganisasjoner/forbund benytter om sine organer.

Hovedstyre er eksempel på et organ som ikke finnes i LO-familien, men som blant annet YS-forbund har.

- (51) Det er ikke holdepunkter for at «landsforeningsmøter» kom inn i § 52 etter påtrykk fra LO. Uansett dekker ikke formuleringen de anføres LO gjør gjeldende i saken. Ingen av møtene i NTL Studentsamskipnader er å anse som landsforeningsmøter i § 52s forstand. Alle øvrige fora som er opplistet i § 52 er spesifikke møter som er vedtektsfestede i de respektive organisasjoner. «Vedtektsfestede styrende organer» må derfor innfortolkes i bestemmelsen, jf. den uttømmende oppstillingen av møter som fremgår av punkt b.
- (52) Det vil innebære et systembrudd dersom retten til permisjon med lønn utvides til å gjelde et lavere organisasjonsnivå enn vedtektsfestede organer på forbunds-/hovedorganisasjonsnivå. Dette måtte i så fall ha kommet klarere til uttrykk i selve ordlyden.
- (53) Da NAVO ble etablert som arbeidsgiverorganisasjon for fristilte statlige virksomheter var det et poeng ikke å videreføre systemet fra staten. Disse virksomhetene konkurrerer med private aktører, og permisjonsregelverket måtte derfor tilpasses LO-NHO-systemet. Dette var NAVO seg meget bevisst. Permisjon uten trekk i lønn representerer et kostnadselement som NHO-bedrifter ikke blir belastet.
- (54) Den praksis som det er vist til er ikke avgjørende. Praksis i enkelte virksomheter i Spekter er ikke relevant for å belyse tariffpartens syn på bestemmelsens virkeområde. At noen virksomheter har tilstått mer enn hva de har plikt til etter bestemmelsen er uten betydning. Spekter har hatt en konsistent praksis, som blant annet kom til uttrykk i notatet til NRK. I den grad praksis skal tillegges betydning, må det være praksis som den overordnede tariffpart har bundet seg opp til, noe Spekter ikke har gjort.
- (55) LOs forståelse innebærer en meget vidtgående utvidelse av hvilke møter som hjemler rett til permisjon med lønn. Det kan ikke være slik at ethvert møte i en landsforening skal gi rett til permisjon med lønn.
- (56) Det er nedlagt slik påstand:
- «Arbeidsgiverforeningen Spekter frifinnes.»**
- (57) **Arbeidsrettens merknader**
- (58) *Arbeidsretten* er kommet til at Landsorganisasjonen i Norge må gis medhold og vil bemerke:

- (59) Det Arbeidsretten skal ta stilling til er om tillitsvalgte og organisasjonstillitsvalgte etter Hovedavtalen § 52 har rett til tjenestefri uten trekk i lønn for å delta i møter i NTL Studentsamskipnader. Bestemmelsen har slik ordlyd:

«Tillitsvalgte og organisasjonstillitsvalgte i virksomheten skal ikke uten tvingende grunn nektes tjenestefri når de skal delta i:

a) forhandlinger i Spekter

b) forbundsstyremøter, representantskapsmøter, hovedstyre, landsstyremøter, kongresser, landsmøter og landsforeningsmøter

c) kurs for tillitsvalgte/organisasjonsfaglige kurs og konferanser som arrangeres av vedkommende forbund/forening, hovedorganisasjon og opplysningsorganisasjon

d) faglige delegasjoner, eller

e) nyttes som foreleser/kursleder i organisasjonskurs og konferanser for tillitsvalgte.

For punktene a) og b) gis tjenestefri uten trekk i lønn. For punktene c) til og med e), gis det samlet inntil 12 dager tjenestefri pr. år uten trekk i lønn.

Forespørsler om tjenestefrihet skal rettes til ledelsen så tidlig som mulig.»

- (60) NTL Studentsamskipnader er Landsforening 113 i NTL. Landsforening er et vedtektsfestet organ i NTL, jf. avsnittene 7 og 8 ovenfor. Da Hovedavtalen ble etablert i 1995 var det hovedsakelig NTL og daværende Tele og Data Forbundet (nå EL&IT Forbundet) som hadde medlemmer i NAVO-virksomheter. Begge disse forbundene hadde landsdekkende organisasjonsledd – kalt landsforeninger. Landsforeninger er i henhold til NTLs normalvedtekter et formelt organisasjonsledd for tilsatte i en eller flere virksomheter/etater. Medlemmene tilknyttes en landsforening gjennom lokale avdelinger eller som direkte tilmeldte. Landsforeningens organer er representantskapet, styret og arbeidsutvalget. Representantskapet skal blant annet i landsmøteår behandle landsmøtesaker og velge utsendinger til landsmøtet. Styret har som en av sine oppgaver å planlegge og trekke opp retningslinjer for en lønnsmessig utvikling i virksomheten.
- (61) Ordlyden taler isolert sett for den forståelse LO gjør gjeldende. «Landsforeningsmøter» er ett av flere møter det i henhold til § 52 punkt b skal gis tjenestefri med lønn til. Møter i NTL Studentsamskipnader vil, sammenholdt med NTLs vedtekter, være «landsforeningsmøter» i bestemmelsens forstand. De landsforeningsmøter som berettiger tjenestefri med lønn er representantskapsmøter, styremøter og arbeidsutvalgsmøter. Det vises til NTLs normalvedtekter for organisasjonsledd, jf. avsnitt 8.
- (62) Partene hadde hvert sitt utgangspunkt da de startet hovedavtaleforhandlingene. LO ønsket å beholde reglene som fulgte av Hovedavtalen i staten, mens Spekter på sin side tok utgangspunkt i Hovedavtalen LO-NHO. Ved forhandlingens avslutning var spørsmålet om permisjon skulle gis med lønn sentralt. Forhandlingsforløpet støtter LOs syn. Partene utvekslet 4. og 5. desember 1995 sine siste skriftlige tilbud og krav. I NAVOs siste

skriftlige tilbud av 4. desember 1995 var «landsforeningsmøter» ikke blant de møter som var opplistet i punkt b i § 51 (endelige § 52). Forslaget vedrørende tjenestefri for ansatte - § 25 (endelige § 26) - innebar ikke rett til tjenestefri uten trekk i lønn.

Statstjenestemannskartellet krevde i utgangspunktet at tjenestefri for så vel ansatte som tillitsvalgte skulle gis med lønn, uten noen begrensning i antall dager. Etter bevisførselen legger Arbeidsretten til grunn at det i de påfølgende dagene var kontakt mellom administrerende direktør Lars Haukaas i NAVO og Kartell-leder Terje Moe Gustavsen for å komme frem til en omforent løsning av de gjenstående uenigheter. Vitnet Eivind Gran har forklart at han overfor Terje Moe Gustavsen ga uttrykk for at NAVOs forslag vedrørende tjenestefri ikke var akseptable. Spesielt nevnte han at «landsforeningsmøter» måtte tas med i oppregningen av møtefora i § 52 punkt b, for å sikre tjenestefri med lønn for deltakelse i slike møter. Det var særlig av hensyn til NTL at dette var viktig ettersom forbundet gjennom mange år har hatt landsforeninger som en sentral del i sin organisasjonsstruktur. Etter Grans syn var det viktig at «landsforeningsmøter» kom inn i § 52 ettersom NAVOs forslag til § 26 ikke ville omfatte slike møter.

- (63) NAVO fremla 8. desember 1995 tilbud vedrørende §§ 26 og 52. Tilbudet ble akseptert av Statstjenestemannskartellet. Enigheten ble bekreftet i avsluttende forhandlingsmøte 15. desember 1995. Enigheten innebar et kompromiss i forhold til partenes tidligere posisjoner. Landsforeningsmøter kom inn som en type møter det skulle gis tjenestefri til etter § 52 punkt b. Kartellet fikk imidlertid ikke gjennomslag for kravet om tjenestefri med lønn uten begrensninger i antall dager i begge bestemmelsene. For ansatte ble resultatet at de etter § 26 fikk rett til tjenestefri uten trekk i lønn for forhandlinger i NAVO og inntil 6 dager tjenestefri uten trekk i lønn for deltakelse på kurs, faglige delegasjoner og dersom de skulle nyttes som foreleser/kursleder. Ut over dette var det opp til arbeidsgiver å beslutte om det skulle innvilges tjenestefri til ansatte som følge av tillitsverv i organisasjonen. Tillitsvalgte ble etter § 52 gitt tjenestefri uten trekk i lønn for forhandlinger i NAVO og nærmere angitte møter, herunder landsforeningsmøter. For tillitsvalgtes deltakelse i kurs, faglige delegasjoner eller virke som foreleser/kursleder ble tjenestefri med lønn begrenset til 12 dager.
- (64) Ut fra bevisførselen legger Arbeidsretten til grunn at «landsforeningsmøter» kom inn i § 52 punkt b som en delvis imøtekommelse av krav fra Statstjenestemannskartellet. «Landsforeningsmøter» var ikke med i NAVOs tilbud av 4. desember 1995. Spekter har gjort gjeldende at «landsforeningsmøter» ble inntatt i bestemmelsen av hensyn til YS som

benytter «landsforening» som betegnelse på et tilsluttet forbund. I YS' krav av 4. desember 1995, jf. avsnitt 20, er imidlertid «landsforening» ikke nevnt. Det er ut fra bevisførselen ikke holdepunkter for at det var ytterligere kontakt mellom NAVOs og YS' forhandlere før NAVO 8. desember 1995 fremla forslaget som underbygger denne anførsel fra Spekters side. Arbeidsretten bemerker for øvrig at det i NAVOs brev til Riksmeklingsmannen m.fl. av 18. desember 1995 med orientering om de tre hovedavtalene, jf. avsnitt 26, heter at «[p]å de fleste punkter er hovedavtalene identiske». Det heter videre at «[p]å andre punkter er det forskjeller, som særlig skyldes at de tre arbeidstakerorganisasjonene er forskjellig oppbygd». Dersom «landsforeningsmøter» var begrunnet i YS' organisasjonsoppbygging ville det vært naturlig at dette særskilt hadde kommet til uttrykk i Hovedavtalen Spekter – YS. Når «landsforeningsmøter» også er med i avtalen med LO, må det forstås slik at møter i NTLs landsforeninger, herunder NTL Studentsamskipnader, er omfattet av retten til tjenestefri uten trekk i lønn etter Hovedavtalen § 52.

- (65) Spekter har gjort gjeldende at det er et vilkår for tjenestefri med lønn at det er tale om møter i «vedtektsfestede styrende organer» i forbund/hovedorganisasjon. Det er vist til at de øvrige fora som er opplistet i punkt b er slike organer. Arbeidsretten finner ikke tilstrekkelige holdepunkter for å innfortolke et slikt vilkår. Det vises i denne sammenheng til at i Hovedavtalen med NJ er dette vilkåret uttrykkelig inntatt. Dersom NAVO mente at møtene som ga rett til tjenestefri måtte være av en slik art også i Hovedavtalen med LO, burde organisasjonen ha sørget for at det hadde kommet klart til uttrykk. Det var NAVO som utferdiget utkastet til den endelige teksten til § 52. Notatet advokat Cordt-Hansen sendte NRK 22. april 2003 om Hovedavtalen med NJ, jf. avsnitt 29, kan ikke tillegges betydning for tolkningen av Hovedavtalen Spekter – LO. Det er for øvrig ikke fremkommet noe under bevisførselen som tyder på at et slikt vilkår var et tema partene diskuterte i forhandlingsmøtene i desember 1995. Ensidige partsforutsetninger som ikke er kommunisert til motparten kan ikke tillegges vekt.
- (66) Spekter har gjort gjeldende at dersom møter i NTLs landsforeninger omfattes av punkt b vil virksomhetene bli påført kostnader som det ikke ble tatt høyde for ved avtaleinngåelsen. Av NTLs normalvedtekter fremgår at ordinært representantskapsmøte avholdes hvert fjerde år. For øvrig har det ikke vært noe nærmere bevisførsel om omfanget av styre- og arbeidsutvalgsmøter. LO har anført at det totalt ikke er tale om mange møter i løpet av året. Arbeidsretten bemerker at den under enhver omstendighet ikke kan se at møtefrekvensen tilsier at møter i NTL Studentsamskipnader er unntatt fra § 52 punkt b.

- (67) Dommerne Ask-Henriksen og Johansen er, ut fra en samlet vurdering, enig i resultatet, men finner grunn til å bemerke:
- (68) Saksøker har ikke gjort gjeldende at "landsforeningsmøter" er et vedtektsfestet organ i NTLs vedtekter. Fra saksøkers side er det derimot vist til at "landsforening" er et vedtektsfestet organ, og at bestemmelsen er ment å omfatte ulike typer møter i slik landsforening. Landsforening er et organ mellom forbundsnivå og avdeling på virksomhet.
- (69) Begrepet "landsforeningsmøter" i hovedavtalen § 52 bryter med den logikk som ligger i den øvrige opplistingen av møter det gis fri med lønn til å delta i, og som kun referer til møter i organer på hovedorganisasjonsnivå/forbundsnivå.
- (70) Det anses derfor godt begrunnet at det reises spørsmål ved om det var partenes mening at landsforeningsmøter faktisk gir rett til fri med lønn.
- (71) Saksøkte har imidlertid ikke kunnet fremlegge dokumentasjon eller ført bevis på annen måte for at man skal legge til grunn en annen forståelse av bestemmelsen enn den faktiske ordlyd.
- (72) Dommen er enstemmig.

SLUTNING

Hovedavtalen mellom Landsorganisasjonen i Norge v/LO Stat og Arbeidsgiverforeningen Spekter § 52 er slik å forstå at tillitsvalgte etter Hovedavtalen og organisasjonstillitsvalgte i virksomheten ikke uten tvingende grunn kan nektes tjenestefri uten trekk i lønn, når de skal delta i møter i NTL Studentsamskipnader.

Jakob Wahl
(sign.)

Eli Mette Jarbo
(sign.)

Steinar Tjomsland
(sign.)

Tove Stangnes
(sign.)

Karin Ask-Henriksen
(sign.)

Kjell Bjørndalen
(sign.)

Thor Johansen
(sign.)

Rett utskrift bekrefte: